

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Monenlaiset oppijat!

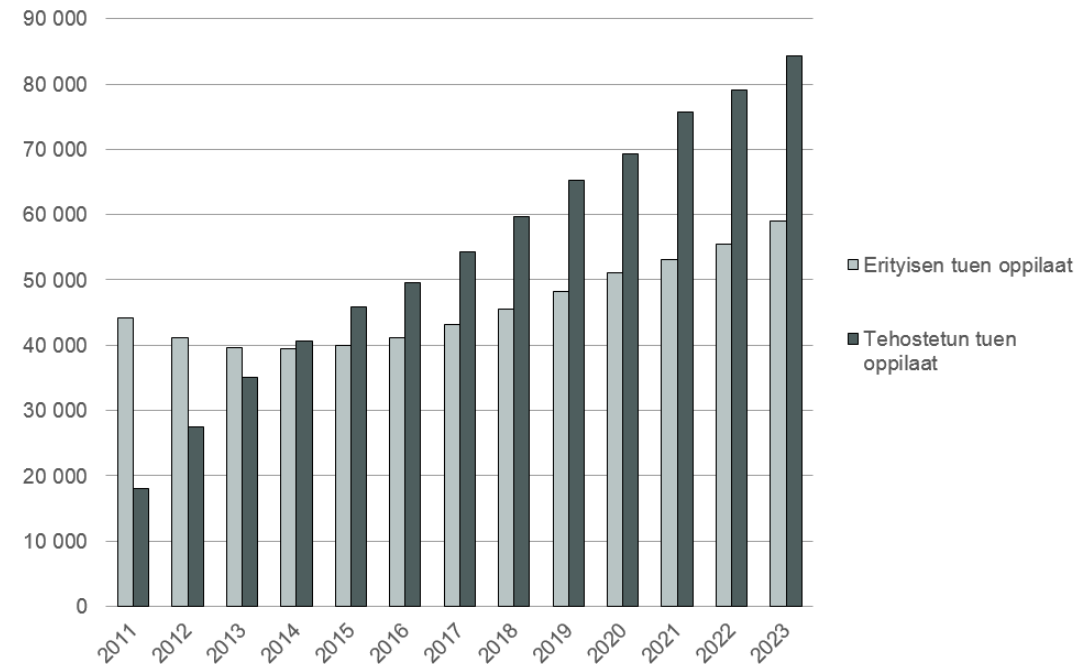
Oppimisen tuen uudistus opiskeluhuollon ammattilaisen näkökulmasta

Jukka Vetoniemi, KT, Opetusneuvos
Opetushallitus

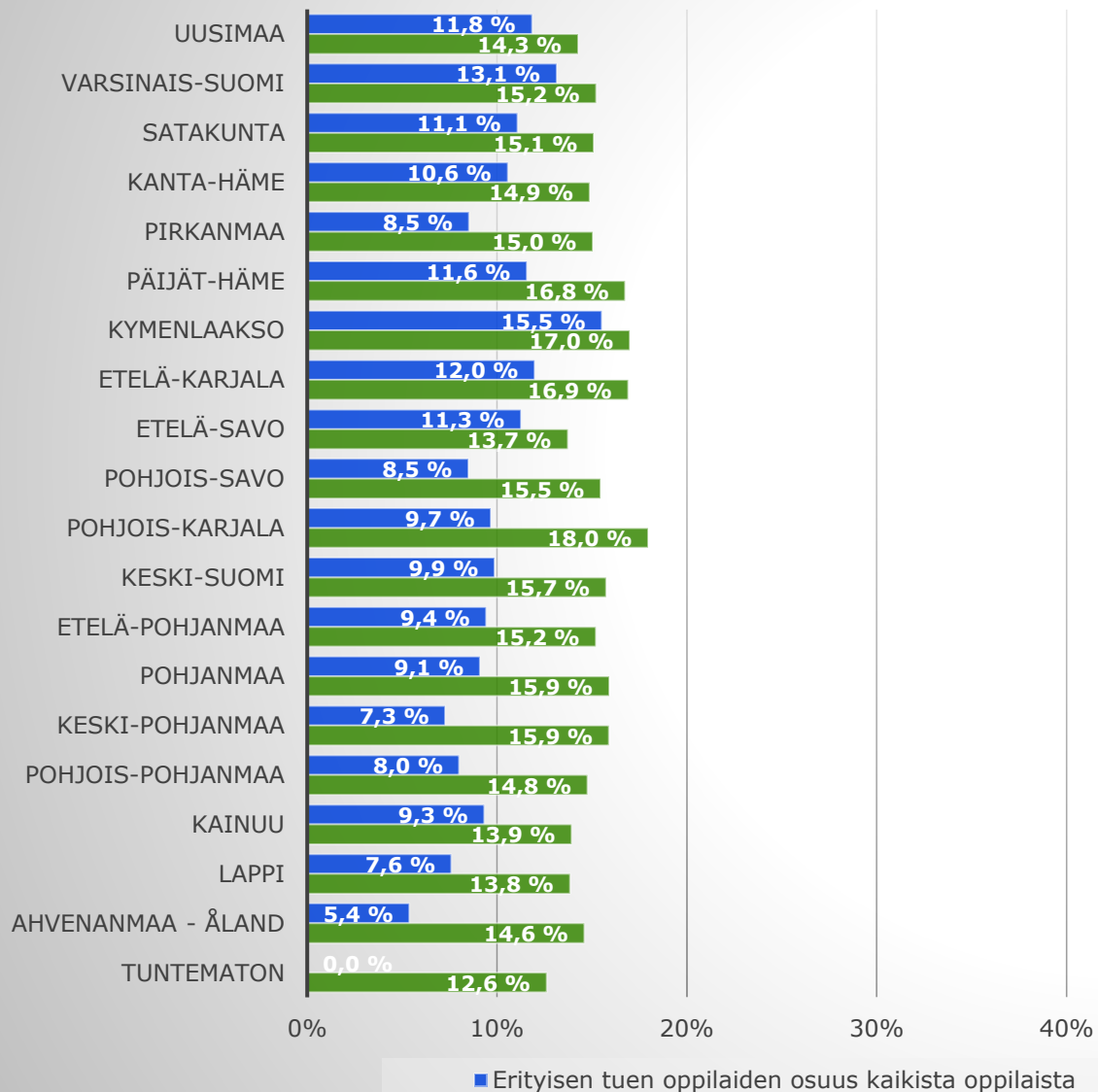
Esi- ja perusopetuksen tuen uudistus

- Tuen lakiuudistuksen tavoitteena on, että **lapsilla ja oppilailla olisi yhdenvertaiset mahdollisuudet saada tukea oppimiseensa sekä ryhmän jäsenenä että yksilöinä.**
- Tavoitteena on vähentää **opetushenkilöstön hallinnollista työtä vähentämällä tuen arvioinnissa, päätöksenteossa ja suunnittelussa tarvittavien asiakirjojen määrää.**

Erityisen tuen ja tehostetun tuen oppilaat esi- ja perusopetuksessa (Vipunen)

Tehostetun ja erityisen tuen oppilaat: erityisen tuen oppilaiden osuus kaikista oppilaista, tehostetun tuen oppilaiden osuus kaikista oppilaista

Alueiden historiallisesti erilaiset tavat tukea oppilaita sekä järjestää perusopetusta vaikuttavat niihin kriteereihin ja hallinnollisiin toimintatapoihin, joilla oppilaita ohjataan tuen piiriin

Tilastot osoittavat sen, että opetuksen toteutuspaikka ja oppimäärien yksilöllistäminen vaihtelevat hyvin paljon, jolloin oppilaat ovat tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta eriarvoisessa asemassa asuinpaikastaan riippuen.
(2019 Lintuvuori)

<https://vipunen.fi/fi-fi/perus/Sivut/Erityinen-ja-tehostettu-tuki.aspx>

Arvot ovat koulutuksen kivijalka

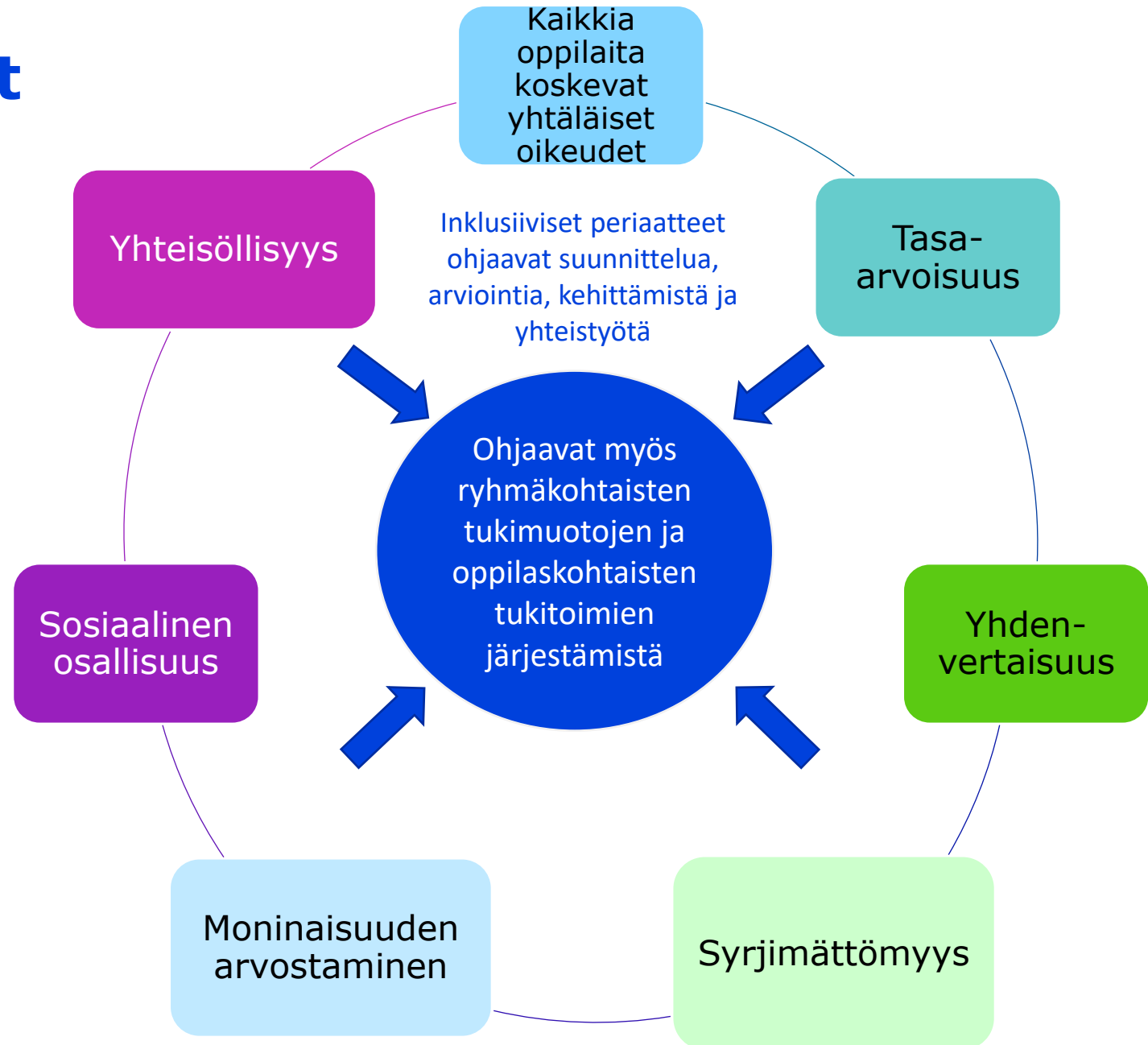
Jukka on ainutlaatuinen ja arvokas juuri sellaisena kuin hän on.

**Jukalla on oikeus kasvaa täyteen mittaansa
ihmisenä ja yhteiskunnan jäsenenä.
Tässä Jukka tarvitsee kannustusta ja yksilöllistä tukea sekä
kokemusta siitä, että kouluyhteisössä häntä
kuunnellaan ja arvostetaan ja että
hänen oppimisestaan ja hyvinvoinnistaan välitetään.**

**Yhtä tärkeä on kokemus osallisuudesta
ja siitä, että Jukka voi yhdessä toisten kanssa
rakentaa yhteisönsä toimintaa ja hyvinvointia.**

Inklusiiviset periaatteet perusopetuksessa

- perusopetusta järjestetään ja kehitetään inklusioperiaatteiden mukaisesti
- Inklusioperiaatteet liittyvät kokonaisvaltaisesti **oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen** toteuttamiseen
- inklusiivisessa perusopetuksessa kukin oppilas voi toimia, kehittyä ja oppia omana ainutlaatuisena yksilönään sekä yhteisön jäsenenä > **toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohta**

Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri

Toimintakulttuurilla on keskeinen merkitys yhdenvertaisuuden, oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen, oppilaiden osallisuuden, yhteisöllisen opiskeluhuollon ja perusopetuksen yhtenäisyyden toteuttamisessa. Se vaikuttaa aina oppilaan kohtaaman koulutyön laatuun.

Oppilaan oikeus oppimisen ja koulunkäynnin tukeen (POPS 7.1)

- Opiskeluhuollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen sekä hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä ylläpitävää toimintaa kouluyhteisössä.
- **Ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä toteutettava ja koko kouluyhteisöä tukeva yhteisöllinen opiskeluhuolto** on keskeinen koulunkäynnin ja osallistumisen tukemisen muoto, jolla vaikutetaan koko yhteisön toimintakulttuuriin. Yhteisöllinen opiskeluhuolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä.
- **Lisäksi opiskeluhuoltopalvelut ja monialainen yksilökohtainen opiskeluhuolto tukevat oppilaiden yksilöllisiä oppimisen, hyvinvoinnin ja terveyden tarpeita sekä sosiaalisten ja psyykkisten valmiuksien kehittymistä.** Mikäli koulun työntekijä arvioi oppilaan tarvitsevan muuta kuin perusopetuslain mukaista oppimisen ja koulunkäynnin tukea, tulee hänen toimia sen mukaan, mitä säädetään velvollisuudesta opiskeluhuoltopalveluihin ohjaamisesta oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa.
- Opiskeluhuollosta määrätään tarkemmin Perusopetuksen opetus suunnitelman luvussa

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki tiiviimmin osaksi esi- ja perusopetuksen arkea

- Lähtökohtana on oppimista tukeva arki, eli opetuksen suunnittelu ja toteutus opetusryhmän oppilaisen tarpeiden mukaan.
- Jokaisella lapsella ja oppilaalla on oikeus kuulua ryhmään, osallistua yhteiseen toimintaan sekä kasvaa ja oppia yhdessä vertaisten kanssa.
- Uusi oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestelmä velvoittaa opettajaa suunnittelemaan ja toteuttamaan opetusta ryhmän tarpeiden mukaan. Ryhmässä annettavia tuen keinoja voivat olla esimerkiksi opetuksen eriyttäminen, samanaikais- ja yhteisopetus ja oppimisympäristön esteettömyyden ja saavutettavuuden parantaminen.
- Oppilaalla on oikeus saada ryhmäkohtaisia tukimuotoja ja oppilaskohtaisia tukitoimia, jos hän niitä tarvitsee osallistuakseen opetukseen tai suoriutuakseen opinnoistaan
- Oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestelmän tavoitteena on varmistaa, että kaikki perusopetuksen oppilaat voivat osallistua opetukseen ja suorittaa perusopetuksen koko oppimäärän.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen uudistus tarkoittaa ajattelutavan ja käsitteiden muutosta

Mistä luovumme?

- Kolmiportainen tuki
- Erityisopetus
- Tehostettu tuki, tehostetun tuen päätös
- Erityinen tuki, erityisen tuen päätös, HOJKS
- Yksilöllistäminen
- Vuosiluokkiin sitomaton opetus, VSOP
- Oman opinto-ohjelman mukaan opiskelu
- Erityiset painoalueet
- "Tähtiarvosanoista" muut kuin arvosana 5

Tehostetun tuen oppilas
Erityisen tuen oppilas

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki 1.8.2025 alkaen

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt

Ryhmäkohtaiset tukimuodot

- Yleinen tukiopetus
- Opetuskielen tukiopetus
- Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä

Oppilaskohtaiset tukitoimet

- Erityisopettajan antama opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä
- Erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetus pienryhmässä
- Erityisluokanopettajan opetus erityisluokassa
- Tulkitsemispalvelut
- Avustajapalvelut
- Apuvälineet

Opetusryhmien
muodostaminen

Perusopetuksen
oppimäärästä tai
opetussuunnitelman
tavoitteista
poikkeaminen

Perusopetuksen
järjestäminen oppilaalle
oppimiskykyyn vaikuttavan
vamman, sairauden
tai toimintakyvyn
rajoitteen perusteella
1.8.2026 alkaen

Muut opetuspalvelut

Erikoissairaanhoidon
potilaana olevan lapsen
opetus ja konsultatiivinen
sairaalaopetuspalvelu

Opetuksen poikkeava
järjestäminen

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt – mitä ne ovat?

- oppilaiden erilaiset tarpeet ja edellytykset huomioon ottavaa opetuksen järjestämistä ja opetuksen eriyttämistä
- eri oppiaineiden ja tiedonalojen kieltä avaavaa kielitietoista opetusta
- opetusryhmien muodostamista siten, että opetuksen tavoitteet voidaan saavuttaa
- pedagogisia ratkaisuja, joilla tukea tarvitsevien oppilaiden lisäksi huomioidaan myös oppilaat, jotka etenevät opinnoissaan eri laajuisin tavoitekokonaisuuksittain
- opettajan kykyä huomioida riittävästi opetusryhmän tarpeet ja vahvuudet
- oppilaan huoltajien ja oppilaiden kanssa työskentelevien henkilöiden hyödyntämistä oppilaiden koulunkäynnin ja opetukseen osallistumisen tukena

Ryhmäkohtaiset tukimuodot

- Ryhmäkohtaisia tukimuotoja ovat:
 - Opettajan antama yleinen tukiopetus
 - Opettajan antama opetuskielen tukiopetus
 - Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä
- opetuksen järjestäjän tulee varata ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttamiseen lukuvuosisuunnitelmassa yhteensä vähintään 0,122 opetustuntia viikossa koulun oppilasta kohden
- **ryhmäkohtaisten tukimuotojen minimituntimäärä on velvoittava**
- sen lisäksi on tarjottava oppilaskohtaisiin tukitoimiin sisältyvä erityisopettajan opetus osittain tai kokonaan pienryhmässä ja erityisluokanopettajan opetus pienryhmässä tai erityisluokassa on oppilaiden tuen tarpeiden mukaisesti

Opettajan antama yleinen tukiopetus

- auttaa oppilasta saavuttamaan oppimisen tavoitteet sekä edistymään opinnoissaan
- osana yleistä tukiopetusta oppilaalle opetetaan oppimaan oppimisen taitoja, oppimisstrategioita ja opiskelutapoja, jotka tukevat hänen oppimistaan
- voi kohdistua kaikkiin oppiaineisiin ja sillä voidaan tukea myös laaja-alaisen osaamisen tavoitteita
- voidaan antaa oppituntien yhteydessä, erillisinä lisätunteina, pienemmässä ryhmässä tai henkilökohtaisena ohjauksena niiden oppituntien aikana, joihin tuen tarve liittyy, myös oppituntien ulkopuolella huomioiden koulupäivien pituuden enimmäismäärät
- yleistä tukiopetusta antaa ensisijaisesti opetusryhmästä vastuussa oleva luokan- tai aineenopettaja, myös muu opettaja
- samanaikais- tai yhteisopettajuutta voidaan käyttää
- opettajien yhteistyö yleisen tukiopetuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja sen vaikuttavuuden arvioinnissa on tärkeää

Opettajan antama opetuskielen tukiopetus

- kohdistuu opetuskielen ja eri tiedonalojen tekstitaitojen vahvistamiseen
- annetaan oppilaille, joilla ei ole riittävästi opetuskielen taitoa perusopetuksen oppimäärän suorittamiseksi
- keskitytään kullekin oppiaineelle ominaisten tekstien yhteiseen tarkasteluun, tekstien tyypillisten piirteiden löytämiseen ja opiskelun edellyttämien tekstien ohjattuun tuottamiseen ja oppiainekohtaisen sanavaraston vahvistamiseen
- voidaan antaa oppilaiden työjärjestyksen mukaisten oppituntien aikana yhteis- tai samanaikaisopetuksena tai pienemmässä ryhmässä, jolloin tukiopetusta tarvitsevat oppilaat voivat olla eri tilassa toisen opettajan kanssa
- myös oppituntien ulkopuolella huomioiden koulupäivien pituuden enimmäismäärät
- opetuskielen tukiopetusta antaa ensisijaisesti opetusryhmästä vastuussa oleva luokan- tai aineenopettaja, myös muu opettaja
- opettajien yhteistyö yleisen tukiopetuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja sen vaikuttavuuden arvioinnissa on tärkeää

Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä

- erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä järjestetään siten, että se tukee ja täydentää muuta opetusta ja mahdollistaa oppilaiden tarpeiden huomioimisen osana ryhmämuotoista opetusta
- ensisijaisesti ryhmäkohtainen tukimuoto, jota ei kohdenneta yksittäisen oppilaan vaan tietyn oppilasryhmän tai koko opetusryhmän oppimisen tuen tarpeiden mukaisesti
- erityisopettajan antamaan opetukseen muun opetuksen yhteydessä *voi liittyä myös erityisopettajan konsultaatiota*, joka kohdentuu kyseisen luokan tai ryhmän kanssa toimiville opettajille ja muulle opetus- ja kasvatushenkilöstölle
- opetus voidaan järjestää samanaikais- ja tai yhteisopetuksena yhdessä luokkaa opettavan opettajan kanssa niin, että erityisopettaja työskentelee samassa luokkatilassa tai siirtyy pienemmän ryhmän kanssa toiseen tilaan
- opettajat **jakavat opetustehtävät keskenään ja suunnittelevat opetuksen yhdessä**, jolloin erityisopettaja voi tukea oppilasta muun opetuksen yhteydessä
- oppilasta opettavat opettajat arvioivat yhdessä oppilaan työskentelyä, oppimista, osaamista ja käyttäytymistä
- ryhmäkohtaiset tukimuodot järjestetään ja tarvittaessa muutetaan oppilaiden tuen tarpeiden mukaisiksi

Ryhmäkohtaisia tukimuotoja ja oppilaskohtaisia tukitoimia voi saada molempia

- Oppilaan oppimista ja koulunkäyntiä voidaan samanaikaisesti tukea sekä ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla että oppilaskohtaisilla tukitoimilla.
- Oppilaskohtaisten tukitoimien tarpeen arviointi käynnistyy, kun oppilasta opettavat opettajat toteavat, että ryhmäkohtaiset tukimuodot eivät riitä tukemaan oppilaan oppimista ja koulunkäyntiä.
- Oppilas ja hänen huoltajansa voivat myös tuoda esiin havaintonsa ryhmäkohtaisten tukimuotojen riittävydestä.
- Myös silloin, jos oppilaskohtaisten tukitoimien tarve on niin ilmeinen, että oppilasta ei perusopetuksen alkaessa voida riittävästi tukea ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla, voidaan oppilaskohtaisten tukitoimien tarpeen arviointi aloittaa poikkeuksellisesti jo ennen perusopetuksen alkamista.

Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arviointi (POPS 7.4.1.)

- Moniammatillinen ja -alainen yhteistyö **voi tukea** oppilaskohtaisten tukitoimien arvioimista, mutta se ei ole edellytys hallintopäätöksen tekemiselle tai tuen toteuttamiselle, ellei oppilaan etu ja tuen tarve sitä edellytä.
- Tuen tarpeen arvioinnissa on tilanteen vaatiessa mahdollista hyödyntää myös muuta kuin oman koulun erityisopettajan konsultaatiota. Esimerkiksi opetussuunnitelman **oppimäärän sisällöistä tai tavoitteista poikkeaminen** on oppilaan perusoikeuksiin puuttuva toimenpide, jolloin **on suositeltavaa hyödyntää laajemmin monialaista yhteistyötä** tai **mahdollisia lausuntoja** oppilaan edun mukaisesta toimintatavasta.

Oppilaskohtaiset tukitoimet

- Oppilaalla on oikeus saada oppilaskohtaisia tukitoimia viipymättä, jos ryhmäkohtaiset tukimuodot eivät riitä tukemaan hänen oppimistaan tai koulunkäyntiään ja hän tarvitsee säännöllisiä tukitoimia.
- Oppilaskohtaisesta tuesta tehdään aina **arviointi, suunnitelma ja hallintopäätös (POL 20 f §)**
- Oppilaskohtaisia tukitoimia ovat
 1. erityisopettajan opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä
 - 2. erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetus pienryhmässä**
 - 3. erityisluokanopettajan opetus erityisluokassa**
 - 4-6. oppilaalle annettavat oppilaskohtaiset tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä apuvälineet.

Oppilaskohtaisista tukitoimista

- Ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla tai oppilaskohtaisilla tukitoimilla ei voi poiketa perusopetuksen oppimäärästä eikä paikallisen opetussuunnitelman mukaisista tavoitteista.
- Oppilaalla on aina oikeus saada opetusta sen mukaan, mitä vuosiviikkotuntien määrästä säädetään.
- Oppilaan tuen toteuttaminen suunnitellaan niin, että ryhmäkohtaisten tukimuotojen ja oppilaskohtaisten tukitoimien vaikutus koulupäivän pituuteen on perusopetuslain ja asetuksen mukainen, eikä aiheuta oppilaalle tarpeetonta kuormitusta.

**Perusopetuksen oppimäärästä
tai opetussuunnitelman
tavoitteista poikkeaminen**

Oppimäärän tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta tehdään aina hallintopäätös

- Opetussuunnitelman oppimäärän sisällöistä tai tavoitteista poikkeaminen on oppilaan perusoikeuksiin puuttuva toimenpide, jolloin **on suositeltavaa hyödyntää laajemmin monialaista yhteistyötä** tai mahdollisia lausuntoja oppilaan edun mukaisesta toimintatavasta.
- Perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista voidaan poiketa kolmella tavalla. Nämä ovat:
 - A. opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain
 - B. oppiaineen oppimäärän rajaaminen
 - C. tilapäinen vapauttaminen oppimäärän opiskelusta terveydellisistä syistä.

Opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain

Opetussuunnitelman perusteissa luku 5.4.3
Perusopetuslaissa 20 h §

Tavoitekokonaisuuksittain
opiskeleva oppilas opiskelee
opetussuunnitelman
tavoitteiden mukaisesti, eikä päätös
tarkoita oppiaineen oppimäärän rajaamista.

Ei ole varsinaisesti oppimisen
tukea, koska opiskella voi myös omaa
vuosiluokkaansa nopeammin.
Siksi on POPS:n luvussa 5, eikä 7

Tapa järjestää opetusta
yksittäisille oppilaille
oppilaskohtaisesti

Mahdollistaa **nopeamman**
ja **hitaamman** etenemisen
vuosiluokkakausjaksojen 1-2, 3-
6, 7-9 sisällä

Edellyttää
hallintopäätöstä ja
arviointiin perustuvaa
suunnitelmaa

Oppimäärän rajaaminen (luku 7.5.1)

- Oppiaineen oppimäärän rajaaminen tehdään vasta silloin, jos oppilas ei kykene ryhmäkohtaisista tukimuodoista ja oppilaskohtaisista tukitoimista huolimatta suoriutumaan hyväksytysti (arvosana välttävä eli 5) perusopetuksen oppimäärästä ja opetussuunnitelman mukaisista tavoitteista.
- Jos perusopetuksen oppimäärästä tai sisällöistä on tarpeen poiketa tietyn oppiaineen osalta oppilaan heikon suoriutumisen vuoksi, se on mahdollista ainoastaan silloin, kun oppilas on jo saanut muiden tukimuotojen ja toimien lisäksi kyseisessä oppiaineessa oppilaskohtaisena tukitoimena erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antamaa opetusta pienryhmässä tai erityisluokassa.

Oppimäärän rajaaminen (POPS 7.5.1)

- Opetuskielen oppimisen varhainen vaihe, poissaolot, motivaation puute, puutteellinen opiskelutekniikka tai käyttäytymisellä reagointi eivät voi lähtökohtaisesti olla peruste oppimäärän rajaamiselle.
- Oppimäärän rajaaminen tehdään karsimalla opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä oppilaan edellytysten mukaiseksi.
- Arviointi on sanallista lukuun ottamatta päättöarviointia. Sanalliseen arvioon lisätään rajaamista ilmaiseva tähti *. Päättötodistukseen merkitään arvosana 5*.
- Edellyttää arviointia (20 d §), suunnitelmaa (20 e §) ja päätöstä (20 f §).

Rajaaminen on viimesijainen keino

- Oppimäärän rajaamisen tarpeesta tehdään luotettava arviointi opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla.
- Arviointiin tulee sisältyä dokumentaatio siitä, millä tavalla perusopetuksen oppimäärän tavoitteista ja sisällöistä poikkeamisen tarve on todettu.
- Arvioinnin tukena voidaan käyttää **eri asiantuntijoiden lausuntoja**.
- Asiasta tehdään tukea koskeva hallintopäätös, joka on perusteltava.
- Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä mahdolliset muut tiedot ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

Tilapäinen vapauttaminen oppimäärän opiskelusta terveydellisistä syistä (POPS 7.5.1)

- Tilapäisellä vapauttamisella oppiaineen oppimäärän suorittamisesta tarkoitetaan lyhytaikaista ja määräaikaista opetukseen osallistumattomuutta **terveydellisistä syistä**.
- Opetussuunnitelman oppimäärän sisällöistä tai tavoitteista poikkeaminen on oppilaan oikeuksiin puuttuva toimenpide, ja sen vuoksi **on suositeltavaa hyödyntää monialaista yhteistyötä tai mahdollisia lausuntoja oppilaan edun mukaisesta toimintatavasta**.
- 20 h §:n perusteella tehtäviä päätöksiä koskee 1.8.2025 alkaen neljän kuukauden määräaika, jonka jälkeen tilannetta tulee tarkastella uudelleen.

Toiminta-alueittain järjestettävä opetus (luku 5.4.1)

- Toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa opiskellaan oppiainejaon sijaan toiminta-alueittain (MOTORISET TAIDOT, KIELI JA KOMMUNIKAATIO, SOSIAALISET TAIDOT, PÄIVITTÄISTEN TOIMINTOJEN TAIDOT ja KOGNITIIVISET TAIDOT)
- Oppilaalla on ensisijainen oikeus opiskella oppiaineittain.
- Toiminta-alueittain järjestettävään opetukseen siirrytään vasta, kun oppilas ei oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen vuoksi eikä tukitoimista tai oppimäärien rajaamisesta huolimatta pysty opiskelemaan oppiaineittain.

Konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu

- Konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu tarjoaa opettajille ja muulle henkilöstölle asiantuntijatukea lasten ja oppilaiden oppimisen ja opetukseen osallistumisen edistämiseen.
- Tuki kohdistuu ennaltaehkäisevien ja korjaavien toimenpiteiden suunnitteluun ja toteuttamiseen omassa koulussa tai esiopetusryhmässä.
- Palvelu on tarkoitettu tilanteisiin, joissa opetushenkilöstön konsultaation tarpeisiin liittyy lasten ja oppilaiden erikoissairaanhoidollisia tarpeita ja joissa tarvitaan vaativaa monialaista osaamista.
- Sairaalan tai muun erikoissairaanhoidon toimintayksikön sijaintikunnan on järjestettävä konsultatiivista sairaalaopetuspalvelua toiminta-alueensa kunnille oppilaan omassa koulussa tai lapselle esiopetuksen järjestämispaikassa.

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/konsultatiivinen-sairaalaopetuspalvelu>

Monialainen ja moniammatillinen yhteistyö

7.4 Oppilaskohtaiset tukitoimet

7.4.1. Oppilaskohtainen tuen tarpeen arviointi

Tuen tarpeen arvioinnin tekevät oppilaan opettajat. Jos oppilaan tuen tarpeen arviointi vaatii monialaista osaamista, osallistuvat tukitoimien tarpeen arviointiin **tarvittaessa** opettajien lisäksi opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaiset tai muut asiantuntijat.

7.4.1. Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arviointi

- Moniammatillinen ja -alainen yhteistyö **voi tukea** oppilaskohtaisten tukitoimien arvioimista, mutta se ei ole edellytys hallintopäätöksen tekemiselle tai tuen toteuttamiselle, ellei oppilaan etu ja tuen tarve sitä edellytä.
- Tuen tarpeen arvioinnissa on tilanteen vaatiessa mahdollista hyödyntää myös muuta kuin oman koulun erityisopettajan konsultaatiota. Esimerkiksi opetussuunnitelman **oppimäärän sisällöistä tai tavoitteista poikkeaminen** on oppilaan perusoikeuksiin puuttuva toimenpide, jolloin **on suositeltavaa hyödyntää laajemmin monialaista yhteistyötä** tai mahdollisia lausuntoja oppilaan edun mukaisesta toimintatavasta.

7.8 Tuen jatkumo siirtymävaiheissa, yhteistyö ja sujuva tiedonsiirto

- Oppivelvollisen oppilaan siirtyessä toisen koulutuksen järjestäjän koulutukseen aikaisemman koulutuksen järjestäjän on salassapitosäännösten estämättä viipymättä toimitettava oppivelvollisen koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot uudelle koulutuksen järjestäjälle.
- **Tavoitteena on, että opetuksen, oppimisen tuen, ohjauksen sekä yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämisen kannalta keskeinen tieto siirtyy oppilaan siirtyessä. Yksilökohtaisen opiskeluhuollon tietojen siirtäminen edellyttää suostumusta. Tiedonsiirrossa noudatetaan voimassa olevia säännöksiä.** Opetuksen järjestäjät vastaavat tiedonsiirron käytäntöjen luomisesta ja kehittämisestä.

7.9 Paikallisesti päätettävät asiat

- oppilaskohtaista tukea koskevan päätöksen valmistelun käytännöt ja vastuut sekä päätöksestä päättämisen vastuu
 - **opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten sekä muiden monialaisen yhteistyön tahojen kanssa tehtävän yhteistyön ja kehittämisen periaatteet**

Yhteistyön merkitys korostuu oppimisen ja koulunkäynnin tuessa

- Opettajien keskinäinen yhteistyö, opettajien yhteistyö moniammatillisten ja monialaisten toimijoiden kanssa sekä yhteistyön mahdollistavat rakenteelliset ratkaisut **ovat tärkeitä oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen suunnittelussa ja toteuttamisessa.**
- Ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttamisessa opettajien tulee tehdä suunnitelmallista yhteistyötä.
- Oppilaskohtaisten tukitoimien toteuttaminen edellyttää opettajien välistä yhteistyötä sekä tarvittaessa konsultaatiota esimerkiksi erityisopettajan ja muun henkilöstön kanssa.

→ Yhteistyölle tulee luoda selkeät rakenteet ja varata riittävästi aikaa

Monialaista yhteistyötä edistävät ja vaikeuttavat tekijät oppilaitoksissa hyvinvointityön kontekstissa.

*Henkilöstö piti monialaista yhteistyötä tärkeänä, mutta **tulokset paljastivat myös siiloutumisen ja vuorovaikutuksen puutteet opiskeluhoolto-palveluiden ja opetuksen välillä.** Tutkimus suuntaa kiinnittämään huomiota yhteistyön rakentamisen edellytyksiin: **1) riittävät aika- ja henkilöstöresurssit, 2) toimivat yhteistyörakenteet ja puitteet, 3) yksilölliset ja toimintakulttuurissa vallitsevat asenteet, oletukset, uskomukset ja kiinnostus yhteistyöhön, 4) käytännön toiminta sekä 5) yhteistyötä edistävä johtaminen.** Toimiva monialainen yhteistyö ei ole vain resurssikysymys vaan edellyttää pitkäjänteistä työtä sitä tukevien toimintamallien käyttöön ottamiseksi. Yhteistyö rakentuu niin arjen kohtaamisissa kuin virallisissa rakenteissa ja edellyttää yhteistä ymmärrystä, sitoutumista sekä johdon aktiivista roolia.*

Sainio, M., Eskelinen, S., Aro, T., & Hämeenaho, P. (2025). Monialaista yhteistyötä edistävät ja vaikeuttavat tekijät oppilaitoksissa hyvinvointityön kontekstissa. *Kasvatus*, 56(3), 271–287.
<https://doi.org/10.33348/kvt.162443>

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Kiitos

perusopetus@oph.fi

